

навчали елементарному. Дуже часто в комнезамах перебував кримінальний елемент, який займався грабунком та розбоєм. В комітетах незаможних селян переважну більшість становили чоловіки – ветерани громадянської війни, за національністю – українці. Поряд з ними в лавах КНС перебували нероби, ледарі, які допомагали більшовикам конфіскувати майно і продовольства у «куркулів», та розподіляли його між собою.

Список використаних джерел:

1. Бем Н. Морально-політичний стан українського селянства в умовах голодомору. *Проблеми історії України: Факти, судження, пошуки*. Міжвідомчий збірник наукових праць. Випуск 10. Київ, 2004. 250-284 с.
2. Вовк О.В. Соціокультурні процеси в українському селі Лівобережжя в умовах радянзації у 20-х - на початку 30-х років ХХ століття: автореф. дис... канд. іст. наук, Київ., 2009. 19 с
3. Про пільги, права і обов'язки незаможних селян: декрет Всеукраїнського Центрального виконавчого комітету від 5-го грудня 1923 р. / Всеукраїнський Центральний виконавчий комітет. Відбиток з газ. «Селянська правда» 28.XII.1923 р. № 150. Харків, 1923. 19 с.
4. Державний архів Херсонської області (далі – ДАХО). Ф.Р-158. Оп 1. Спр. 4. Арк. 116.
5. ДАХО.Ф.Р-843. Оп. 1. Спр. 9. Арк. 36.
6. ДАХО. Ф.Р-87. Оп. 1. Спр. 1. Арк. 60.
7. ДАХО. Ф.Р-721. Оп. 1. Спр. 4. Арк. 85.
8. ДАХО.Ф.Р-843. Оп. 1. Спр. 8. Арк. 284
9. ДАХО.Ф.Р-118. Оп. 1. Спр. 1. Арк. 79.

УДК 332.135(477)

Малишенко О.О.

магістр I курсу спеціальності
014.03 Середня освіта (Історія),
Херсонський державний університет, м. Херсон,
науковий керівник – Г.М.Михайленко, к.і.н., доцент

ЧИННИКИ ТА МОТИВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

***Анотація.** Стаття присвячена визначенню ключових позицій, на які може орієнтуватися Україна у ході своєї співпраці з ЄС. Чинники та мотиви співпраці визначаються із урахуванням історичного досвіду міжнародних відносин Української держави. Звертається увага на актуальність цього питання для України після 2014 р.*

***Ключові слова:** Україна, Європейський Союз, інтеграція, міжнародні відносини, геополітичні зміни*

На сьогоднішній день українського державотворення одним із важливих чинників, який сприяє євроінтеграційним процесам, є високорозвинена ринкова економіка. Без потужного промислового потенціалу неможлива

внутрішньогалузева кооперація і торгівельні взаємини. У державах, які беруть участь у міжнародній економічній інтеграції зазвичай відбувається прискорення темпів економічного розвитку, зменшення інфляційних процесів, підвищення зайнятості населення та інші позитивні економічні зрушення, якими здійснюється позитивний стимулюючий вплив на сусідні держави. Наприклад, демонстративний ефект найбільш яскраво виявився у бажанні багатьох східноєвропейських держав як можна швидше приєднатися до Європейського Союзу, навіть не маючи для цього будь-яких серйозних економічних причин.

Важливою особливістю інтеграційного процесу на розвиток економічного співробітництва зацікавлених держав полягає в тому, що ним обов'язково допускається політичне вирішення широкого спектру міжнародної виробничої кооперації.

Міжнародна економічна євроінтеграція, або реальна інтернаціоналізація виробництва в регіональному масштабі, у своєму розвитку вирішує цілий ряд проблем:

- зона вільної торгівлі, за умов якої держави-учасниці обмежуються скасуванням митних бар'єрів у взаємовигідній торгівлі;
- митний союз, обов'язковою умовою якого є ліквідація мит і кількісних обмежень у торгівлі між країнами-учасницями, встановлення єдиного митного тарифу, спільна торговельна політика стосовно інших держав;
- спільний ринок, в межах якого ліквідовані бар'єри між державами не тільки у спільній торгівлі, але і для вільного переміщення послуг, капіталів і громадян;
- економічний союз, який створює єдиний ринок без кордонів і передбачає здійснення учасниками координованої єдиної макроекономічної політики і створення системи колективного врегулювання соціально-економічних процесів у певному регіоні. Економічний союз формується одночасно із валютним, що передбачає фіксацію валютних курсів і в перспективі запровадження єдиної грошової одиниці;
- політичний союз, який допускає узгоджену зовнішню політику, а також спільні дії у сфері безпеки, внутрішніх справ і юриспруденції [1, с. 206].

Одночасно із цим потрібно відзначити, що у взаємовідносинах економічного співробітництва завжди присутній елемент конкурентноспроможності, активного захисту власних, тобто національних, інтересів, але без революційних форм. Інтеграцію в такому сенсі можна розглядати як найвищу форму співробітництва, як процес, що має на меті до замінити розрізнені міжнародні взаємовідносини між незалежними державами новими більш ширшими об'єднаннями [1, с. 207-208].

У розвитку інтеграційних процесів, особливо у політичній сфері, зумовлено розмежування таких понять, як співробітництво та інтеграція: інтеграція зумовлена інституціалізацією взаємовідносин, вироблення спільної політики та передачу учасникам спільним політичним інститутам частини державного суверенітету; співробітництво оцінюється як координація політики яка не виходить за кордони, окреслені суверенітетом. Одночасно можна відзначити умови, спільні для процесів співробітництва та інтеграції; спільність інтересів між партнерами, очікування ними визисків від спільної взаємодії та взаємний характер цих зисків. В даному сенсі взаємовідносини співробітництва стають важливою передумовою для початку та розвитку інтеграційних

процесів[2, с. 57-62].

Таким чином, соціальні-економічні передумови, а також усвідомлення можливості завдяки співробітництву досягти великих результатів стали головними причинами розгортання сучасних міжнародних інтеграційних процесів, насамперед економічної співпраці. Вплив економічних чинників посилюється через усвідомлення націями та їхніми лідерами зменшення можливості в умовах взаємозалежності та поширення зброї масового винищення вирішувати конфлікти й міжнародні проблеми силою. На досвіді роботи ЄС можна бачити, що в рамках об'єднання одна держава або група держав не можуть постійно нав'язувати власні інтереси іншим.

Більш слабким державам, звісно, може надаватись підтримка із колективних фондів, які відповідають принципам міжнародної солідарності, але ці фінанси мають чітко спрямовуватись тільки на конкретні цілі, а не на власні потреби. В загальних рисах така допомога обмежується не фінансовими можливостями заможних учасників співтовариства, а їхньою готовністю витратити фінанси на реалізацію власних інтересів, що пов'язані із соціальним і економічним згуртуванням інтеграційної спільноти. Можна простіше висловитися якщо сказати, що вони сплачують за розвиток більш слабких партнерів, якщо будуть мати переконання, що це буде більш сприятливо відзначатися на консолідації об'єднання і що вони від цього більше отримають визисків. Більш конкретно, йдеться про покращення інвестиційного клімату, розширення ринків збуту, соціальну й політичну стабільність. Якщо більш розвинені держави не вбачають вигоди від такої солідарності, то примусити їх до таких виплат даремно[3, с. 76].

Фундаментальні геополітичні зміни, що склалися в Європі, змогли генерувати нові процеси й тенденції, які, своєю чергою, зумовлюють як політичні, так і соціально-економічні процеси євроінтеграції України. Серед таких процесів і тенденцій можна визначити такі:

1. Різке погіршення геополітичного стану Російської Федерації, а також співвідношення її економічного та військового потенціалу із потенціалом Заходу, до того ж, вона не має реальних союзників у Європі і не може розраховувати на активну підтримку з боку своїх партнерів по СНД.

2. Перехід Європи від біполярності до моноцентризму. Європа стала демонструвати стабільність і динамізм, що дозволило сформувати об'єднання, які ефективно функціонують – Європейський Союз, НАТО і Раду Європи.

Такі інституції стали ключовими в головних сферах міжнародних відносин в Європі – економічній інтеграції, зовнішньополітичному співробітництві та забезпеченні безпеки, співробітництві в соціальній, правовій і гуманітарній сферах.

3. Курс держав Центрально-Східної Європи на створення економічних і політичних систем західного типу й на вступ у такі об'єднання[3, с. 141-162].

Таким чином, майже всі європейські держави, включно із постсоціалістичними, переконались в тому, що основоположною, якщо не єдиною гарантією безпеки, стабільності і прогресу є західні об'єднання, які мають стати центром, навколо якого сформується нова європейська архітектура. Отже, у довгостроковій перспективі всі об'єктивно зацікавлені в стабільній Європі. Найпростішим аргументом на користь такої точки зору є доказ від протилежного – з огляду на тривалу нестабільність в країнах, що стали на шлях

корінних перетворень, дестабілізація в європейському регіоні означала б повернення до стану, що передував світовим війнам ХХ століття [3, с. 236-237].

Проголошення Україною бажання вступу до зовнішньополітичної консолідації з ЄС, спрямованої на зміцнення європейської безпеки і входження в європейський політичний, правовий, економічний, інформаційний, культурний простір, на тлі вищезазначених тенденцій і процесів видається цілком закономірним.

Ще на початку 2000-х років політичний експерт О. Дергачов відмічав: «Не можна бути повноцінною європейською країною, не вступивши до ЄС. Мало того, для держави географічно перебувати в Європі, але не в ЄС, означає одне – отримання офіційної оцінки як держави недемократичної, як недостатньо цивілізованого партнера» [4, с.15]. Подібні думки висловлювали й дослідники українських геополітичних вимірів С. Василенко та М. Василенко: «Інтеграція України в Європу – це об'єктивний процес сучасності. Він підготовлений всім ходом історичного розвитку нашої країни. Український етнос завжди був органічною складовою європейської спільноти» [5].

Можна відзначити, що головними політичними визисками послідовної європейської інтеграції є спрямування на зміцнення демократичної політичної системи та її інститутів, модернізація юридичного поля і забезпечення прозорості національного законодавства, поглиблення культури демократії і повага до прав людини.

Відносно економічних причин та мотивів включення України до ЄС, то членство в такій організації дозволить повністю використати переваги інтегрованої економічної системи, заснованої на єдиному внутрішньому ринку і єдиній валюті, а також використати фінансові ресурси структурних фондів і Європейського інвестиційного банку. В даному аспекті європейська інтеграція є для України шляхом модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників, вийти на світовий ринок, насамперед на ринки ЄС.

Слід також відмітити і важливість на даному етапі асоційованого членства України в ЄС. Після подій 2014 р. нагальним стало питання позбавлення важелів впливу на українських землях, які мала Російська федерація. Співпраця України та ЄС, перехід на нові етапи міжнародних відносин зменшуватимуть вплив Росії [2, с. 317].

Події останніх місяців підтверджують спрямування України у своєму зовнішньополітичному розвитку у бік Європи. Зокрема, у жовтні 2020 р. відбулося засідання Ради асоціації Україна – Європейський Союз, яке можна вважати початком нового етапу співпраці між нашою державою та ЄС [6].

Інтелектуальний та науково-технічний потенціал України дає реальні підстави на це сподіватись, а у поєднанні із завданнями євроінтеграції така мета може бути фундаментальною не лише для економічної стратегії держави, а й для основ політичного об'єднання нації і подолання внутрішніх розбіжностей.

Список використаних джерел

1. Барановський Ф. Критерії вступу до ЄС як чинники розбудови демократичної, соціальної, правової держави в Україні. *Політичний менеджмент*. 2008. Спеціальний випуск. С.204-212.

2. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом: політичний, правовий, економічний та інформаційний аспекти : монографія / В.В. Копійка, М.С. Дорошко, О.Ю. Кондратенко та ін. К., 2018. 388 с.

3. Ковальова О.О. Стратегії євроінтеграції: як реалізувати європейський вибір України: Монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 340 с.

4. Дергачов О. Нова Європа для старої України. *Пік*. 2003. №7. С.15.

5. Василенко С., Василенко М. Україна на шляху до Європи: деякі аспекти державного управління в міжнародному співробітництві. *Актуальні проблеми державного управління*. 2003. Вип. 2. С. 17-30.

6. Жовква І. Відносини України та ЄС сьогодні перебувають на одній з найвищих точок за всю історію. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/news/vidnosini-ukrayini-ta-yes-sogodni-perebuvaют-na-odnij-z-naj-66461>

УДК 929(477):930.23

Мануйлова К.І.

магістр I курсу спеціальності
014.03 Середня освіта (Історія),
Херсонський державний університет, м. Херсон,
науковий керівник – Г.М.Михайленко, к.і.н., доцент

ДЖЕРЕЛОЗНАВЧІ СТУДІЇ І. КРИП`ЯКЕВИЧА

***Анотація.** У даній статті увага звертається на джерелознавчі публікації видатного українського історика І. Крип`якевича. Відмічається, що ретельна увага до джерельної бази досліджень супроводжувалася окремими виданнями текстів знайдених писемних пам`яток. Насамперед, джерелознавчі розвідки присвячувалися козацькому періоду української історії*

***Ключові слова:** І. Крип`якевич, джерела, листи, мемуари, сфрагістика*

Вагомою складовою успішної наукової діяльності І. Крип`якевича було кропітке і багатоаспектне опрацювання історичних джерел. Джерелознавчі питання завжди перебували у полі зору дослідника, який активно звертався до публікації архівних документів.

Навчаючись на першому курсі І. Крип`якевич розпочав опрацювання матеріалів Львівського міського архіву. Однією з тем, що зацікавила молодого науковця, стали торговельні відносини XVII ст., для розкриття якої він опрацьовував купецькі торговельні записи. Серед цих матеріалів найбільший інтерес у нього викликала книга записів «з купна і продажі сукна» крамниці купців зі Львова Мельхера Шольца і Павла Боїма (Бойма), за результатами опрацювання якої І. Крип`якевич підготував археографічний опис писемної пам`ятки. Підсумком аналізу книг львівських купців стала стаття «Матеріали з історії торгівлі Львова»[1, с. 533].

Уже перша публікація продемонструвала якості, що проявлятимуться й надалі у джерелознавчих студіях І. Крип`якевича: глибокий і всебічний аналіз, ґрунтовна аргументація, виважені висновки. У наступних статтях ці риси також були присутні, а саме: «Русини властители у Львові в першій половині XVI в.»,